

Rövşən İsa xan sənət aləmində “Akt-risa” bədii filminin rejissoru kimi qəbul olunur. Amma tamaşaçı onu daha çox teleseriallardan tanıyır – “Pərvanələrin rəqsi”, “Sonuncu fəsil”, “Vidcan haqqı”.

Rövşən müəllimlə seriallar, onların çəkilməsi və satılması, bir sözlə, serial sahəsindəki vəziyyətlə bağlı danışdıq.

- Əvvəlcə gəlin teleserial sahəsindəki ümumi vəziyyətdən danışaq. Bu durum sizi qane edir-mi?

- Bizdə yaradıcı adamlar seriala bir qədər qeyri-ciddi yanaşırlar. Bir şeyi deyim, Azərbaycanda Spilberq səviyyəsində rejissor yoxdu, amma o da serial çəkir. Beş ildir ki, bizdə seriallar istehsal olunur. Bu, qısa müddət deyil. Bir rejissor beş ildə üç serial çəkə bilər. Biri alınmaz, ikincisi uğur qazanmaz, amma üçüncü dəfə iş alınmışsa, deməli, düzgün sənət seçməyib. Məsələn burasındadır ki, bizdə bu sahədə il-ildən səviyyə qalxmaq əvəzinə enir. Adını eşidib üzünü görmədiyim adamlar serial çəkməyə başlayırlar. Məsələn, görmüşəm ki, 37 dəqiqəlik xronometrajın beş dəqiqəsini təbiət mənzərəsi fonunda titrlərə, beş dəqiqəsini ötən seriyadakı hadisələrin təkrarına, son 3-4 dəqiqəni isə yenidən titrlərə ayırıblar. Belə çıxır ki, bir seriya üçün cəmi 22 dəqiqəlik material hazırlanıb. Təəsüflər olsun ki, telekanallar da bu cür səviyyəsiz işləri yayımlayırlar. Bir aktyor dostum serialda çəkilibdi. Deyirdi, ssenarini çəkiliş meydançasında verirlər. Məsələn, onu çağırıblar ki, sabah filan kafedə çəkilişdir, gətirib vərəqi veriblər, soruşub, mən bu xanımla çəkilibəm, deyiblər, hə. Cavab verib ki, axı üç seriya əvvəl onunla dalaşdım, zəng vurdu, dedim ki, daha məni axtarma, nömrəmi də telefondan sil. Rejissor təəccüblənib və səhnəni çıxarıblar. Əslində, bu, rejissorun yox, müəllifin dəqiqsizliyidir. O qədər uyğunsuzluq olur ki...

- Bəs sizi bu sahəyə cəlb edən nə oldu? Necə oldu ki, serial çəkmək qərarına gəldiniz?

- Təklif gəldi, dəyərləndirdim. O vaxtdək mən seriala baxan deyildim, açığı, heç indi də baxmıram. Təklifi alandan sonra bizim tamaşaçıların marağına səbəb olan türk seriallarına baxdım. Məsələn, “Min bir gecə”nin, “Eşq və cəza”nın, “Möhtəşəm yüzil”in bir neçə seriyasını izlədim. Təxmin elədim ki, nəyi necə etmək olar. Ssenarist dostum Vüqar Əmirovlə birgə başladığım mövzu axtarışına. Əvvəl “Xəzər” televiziyaşından dəvət almışdıq, nəyə, layihə alınmadı və ATV telekanalı üçün “Pərvanələrin rəqsi”ni hazırlamağa başladım. Elə 4-5 aylıq hazırlıq işləri görmüşdük ki, ölkə Prezidenti seriallarla bağlı məlum sərəncamı verdi...

- Sizin seriallar xeyli maraqla qarşılanır. Bu qədər uğur qazanmağınızın sirri nədədir?

- Sırr deməyə, səbəb deyək. Səbəb odur ki, real həyatdan götürülən hadisələri çəkirik, peşəkar aktyorlarla, peşəkar operator, peşəkar bəstəkarla işləyirik. Səbəbi odur ki, deyəsən, biz özümüz də peşəkarıq, iş məsuliyyətlə yanaşıırıq...

- Seriallarınızda daha çox əyalət aktyorlarını görürük...

“Spilberqdən artıq deyilik ki”

- Belə deyək, əyalətdən gələn aktyorlar daha çox mənə çəkiliblər. “Pərvanələrin rəqsi”ndə əyalət teatrından – Gəncdən cəmi üç nəfər aktyor çəkilib - Pərvanə Qurbanova, Elxan Abbasov və İlham Hüseynov. Sonuncu eyni zamanda Akademik Milli Dram Teatrının aktyorudur. “Pərvanələrin rəqsi”ndə də, indi yayımlanan serialımızda da “Azdrama”, Gənc Tamaşaçılar Teatrı, “Muskomediya”, Uşaq Teatrı, Rus Dram Teatrı, Şuşa Teatrından aktyorlar çəkilib. Sadəcə, Gəncdə doğulub böyümüşəm, oranın teatrına daha yaxşı bələdəm, peşəkar aktyorları tanıyıram. Üstəlik, onlar yeni sifətlərdir. Vüqar Əmirovlə qarşıma məqsəd qoyduq ki, “Vidcan haqqı”nda indiyədək işləmədiyimiz aktyorlarla çalışaq. Demək olar ki, bütün teatrlardan aktyor cəlb etmişik, üstəlik, hamı ilə ilk dəfədi işləyirik. Bizim serialda Ramiz Novruzun oğlu Cavidan Novruz çəkilib, tamaşaçı onu indiyədək müğənni kimi tanıyıb, amma adam əla oynayır, fərqli xarakter göstərir. “Sonuncu fəsil” serialına hazırlanmağa vaxtımız olmadı, mən gözümdən əməliyyat olunmuşdum, buna görə də “Pərvanələrin rəqsi”ndə oynayan beş aktyoru yenidən dəvət etdik. Jurnalistlərin 90 faizi bu sualı verdilər ki, niyə həmişə eyni simalarla işləyirsiniz. O sualı eşitməmək üçün bu dəfə tamam yeni aktyorlarla çalışdıq. Serialda yeni simalarla işləmək çox çətindir. Bədii filmə uzağı 30-35 çəkiliş günü olur. Amma serial zülmü işdir. Bir il hər ayın 26-27 gününü eyni adamlarla işləyirsən. Aktyorluq bacarığından başqa məsuliyyət, insanlıq – xarakter məsələsi də var axı.

Çox şükür ki, iki təcrübədən dola-yı üçüncü işdə, göz dəyməsin, deyəsən, səhv etməmişik. Amma bu truppamı yığmaq üçün 1 ildən çox vaxt sərf olundu. Elə rol var ki, onu canlandırmaq üçün 20-dən çox aktyor dəvət etmişdik. Tam səmimiyyətə deyirəm, Azərbaycanda heç kəs serialı belə çəkmir. Göz qabağında olan cəmi 30-35 aktyor var. Hamı onları dəvət edir. Bəzən eşidirəm ki, bir aktyor eyni vaxtda iki serialda çəkilib. Nəticədə də nə ad yadımızda qalır, nə obraz. Dünyada belədir ki, aktyor bir serialda əsas roldadırsa, paralel yayımlanan serialda oynaya bilməz. Amma bizdə hər şey olur. Bu işə belə barmaqarası baxdıq, nəticədə serialı tamaşaçının gözündən saldıq, onlarda belə bir fikir formalaşdı ki, serial nədirsə, biz bunu çəkməmişik, guya əslində biz heç nə bacarmırıq. İvanı, ya Məhməti bizə tez-tez misal çəkirlər. Amma tələb-bürlü görünməsin, bizə sosial şəbəkələrdə gələn rəylərin böyük faizini belə bir fikir təşkil edir: ölmədik, bu günü də gördük ki, Azərbaycanda səviyyəli serial çəkilib. Çünki ümidsizlik yaranmışdı. İki cümləni bir-birinə qoşub fikrini ifadə edə bilməyən adamlar ssenari yazır, rejissorluğun “r” hərfindən xəbəri olmayanlar rejissorluq edirlər. Özüm ekrandan izləmişəm, serial var ki, maşının içində çəkilən epizodda şüşə açıq qalıb ya nədirsə, gurultudan danışığı eşitmirsən. Yaxud ssenarist-dən eşitmişəm ki, axşam rejissor ona zəng edib ki, sabah cəmi iki aktyor gələ bilər, onlara bir epizod yaz. Efirdə gedən seriyada suflyorun səsinə eşitdiyim olub. Mən heç vaxt suflyorla işləməmişəm. Bizdə ssenari 10 gün əvvəldən aktyora göndərilir.

Bir dəfə, bəzənsə on bir dəfə məşq edirik, olur ki, montajda bəyənmədiyim hissəni yenidən çəkirik. Özümü tərifləmirəm, çünki qayda budur. Əgər titrdə rejissor kimi mənim adım yazılırsa, mənim adıma 15 nəfər ekran qarşısında oturursa, deməli, o 15 nəfərə görə işimə məsuliyyətlə yanaşmalıyam.

- Çəkdiyiniz seriallar xaricilərdən heç də geri qalmır. Onları xaricə satmağı düşünürsünüzmü?

- Çox diqqətli, həssasdırlar. Bizim serialda heç kəs çəkilişə öz paltarında gəlmir, çəkiliş apardığımız evlərin hamısı kifayət qədər səliqəli, təzə təmir olunmuş evlərdir. Bir dəfə belə bir hadisə oldu. Qız açıq rəngli corabda evdən çıxıb görüşə getdi, evə qayıtma səhnəsi 10 gün sonra çəkildi, çəkiliş günü corab cırıldı və qara rəngli corab tapdıq. Bunu şərhlərdə yazmışdılar. Tamaşaçı haqlıdır və belə iradlar bizə xeyirdir. Bəraətini yeri yoxdu. Azərbaycan tamaşaçısı dünya səviyyəli tamaşaçıdır, yetər ki, sən ona onun öz səviyyəsində - dünya səviyyəli material göstər. Üstünü unlu görüb adını dəyirmançı qoymaq lazım deyil.

- Evinizdə sizin seriala baxırlar? Reaksiyaları necə olur?

- Baxırlar. Böyük qızım türk seriallarını da izləyir. Mən evdə olmasam belə, qızım, bütün qohum-əqraba filmə baxırlar, fikir söyləyirlər. Məktəbdə övladlarının müəllimləri də deyir ki, atandan soruş gör, bunun axırı nə olacaq.

- Belə suallara cavab verirsiniz? Yoxsa düşünürsünü ki, ssenarini əvvəlcədən bilmək marağı azaldır?

- Qətiyyətlə demirəm. Amma özüm serialda mənə inandırıcı gəlməyən hadisəylə rastlaşan kimi baxmıram.

- Yeri gəlmişkən, ssenari yazar-kən hadisələrin necə inkişaf edəcəyini əvvəlcədən bilirsiniz?

- Bilmirəm. Hər an hər şey ola bilər. Hansısa aktyor qovula, özü gedə və ya, Allah eləməmiş, xəstələnə bilər. Başqa məqamlar da var. Məsələn, mənfi qəhrəman tamaşaçıları tərəfindən sevilə, ya müsbət hesab etdiyin obraz qəbul olunmaya bilər. Çəkiliş prosesində aktyorun imkanlarını nəzərə alırsan, kimisə daha çox yükləyirsən, hansısa aktyor səni pəjmürdə edə bilər, tədricən onun yükünü azaldıb, ikinci, üçüncü plana keçirirsən. Ona görə heç vaxt hadisələrin necə cərəyan edəcəyini əvvəlcədən bilmirəm. Amma ümumilikdə hadisələrin axıcılığını – tretnamı maksimum səkkiz-on seriya apara bilərsən, sonra görürsən ki, istər-istəməz süjet yeni səm-tə doğru inkişaf etməyə başlayır.

- Nədənsə, bizdə tarixi seriallar gözə dəymir. Məsələn, şəxsən sizin tarixi mövzuda serial çəkmək arzunuz varmı? Yoxsa düşünürsünü ki, bizdə alınmaz?

- Bizdə hər şey alınar. Niyə alınmasın ki? Atom bombası da düzəldə bilərik. İngilisin də iki əli, iki ayağı var, mənim də. Sadəcə, canına cəfa etməli-sən, fikirləşməlisən, yazmalısan. Mənim belə fikrim olub, amma serialın öz qanunları var. Mən tarixi serialı heç vaxt tarixi şəxsiyyətlərimizlə bağlı çəkməyə cəhd eləməmişəm. Qorxaram. Serialda nəyisə məcburən uydurma-lısan. Məsələn, “Möhtəşəm yüzil”i Azərbaycanda çəksəydilər, yaqın, onu çəkən rejissoru topa tutardılar ki, o boyda tarixi şəxsiyyət iki arvadın əlin-də qalıb. Mənim belə bir ideyam var ki, tarixi şəxsiyyət yox, tarixi zaman kəsiyi – XX əsrin əvvəlləri barədə serial çəkim. İnanıram ki, bu, həddən artıq böyük marağa səbəb ola bilər. Bax, o serialı Rusiya da alar, Fransa, Almaniya, İngiltərə də. Amma bunun üçün böyük büdcə tələb olunur. 1905-ci ilin Bakısını, heç olmasa, iki-üç küçəsinə canlandırmaq lazımdır, bunun geyimi var, qapalı məkanları var. İndi naturadan çəkiliş etmək mümkün deyil, kameranı hara fırlasan, kondisioner görünəcək. Bakı, məşallah, o həddə gəlib çatıb ki, hansısa küçənin üç saatlıq bağlanması böyük tıxac səbəb olacaq. Ancaq böyük pavilyonda dekorasiya qurmaq olar. Bu da böyük pul deməkdir. Amma inanıram ki, o serial çəkilən xərcləri artıqlamasıyla ödəyər.

RƏBİQƏ